

Sygn. akt I ACa 1076/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik (spr.)
Sędziowie:	SSA Marek Boniecki SSA Paweł Czepiel
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Grzegorz Polak

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2021 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank S.A. w W.

przeciwko D. G.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 19 czerwca 2019 r. sygn. akt I C 3184/18

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Marek Boniecki SSA Józef Wąsik SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt I A Ca 1076/19

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank SA w W. domagał się zasądzenia od pozwanego D. G. na swoją rzecz kwoty 197.000,83 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu tytułem zwrotu kredytu konsolidacyjnego zaciągniętego w dniu 30 marca 2017r.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości zarzucając przede wszystkim brak wymagalności dochodzonego roszczenia, a dopiero w ostrożności procesowej inne zarzuty m. in. brak otrzymania od powoda kwoty kredytu.

Wyrokiem z dnia 19 czerwca 2019r Sąd Okręgowy w Kielcach:

1/ oddalił powództwo;

2/ zasądził od powoda (...) Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz pozwanego D. G. kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny szczegółowo przedstawiony w uzasadnieniu wyroku, który Sąd Apelacyjny w całości podzielił, zatem jego przedstawienie nie jest wymagane (art. 387 § 2¹ k.p.c.).

Apelację od tego wyroku – w całości - wniósł powód, zarzucając:

I/ naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy ti.:

1. art. 233 § 1 kpc poprzez błędną ocenę dowodu tj. pisma powoda z dnia 30 maja 2018 r. (wypowiedzenie Umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...) z dnia 28.03.2017 r.) jako nie stanowiącego skutecznego wypowiedzenia umowy kredytowej, podczas gdy z treści dokumentu jasno wynika, że jest to wypowiedzenie umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...) z dnia 28.03.2017 r;

2/ art. 233 § 1 kpc poprzez błędną- dowolną i sprzeczną z przedstawionym przez powoda materiałem dowodowym - ocenę dowodów tj. ostatecznego wezwania do zapłaty z dnia 29.04.2018 r. wraz z potwierdzeniem doręczenia, wezwania do zapłaty z dnia 4.04.2018 r. oraz pisma informującego o zaległości z dnia 8.03.2018 r. a także wypowiedzenia z dnia 30.05.2018r. umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...) wystosowanych przez powodowy Bank do Pozwanego, jako nie stanowiących realizacji procedury upominawczej związanej z opóźnieniem w spłacie zobowiązania z umowy kredytowej, określonego w art. 75c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe (Dz.U. Nr 140, poz. 939) podczas gdy z dokumentów tych wynika, że pozwanemu w związku z opóźnieniem w spłacie został udzielony w skierowanych do niego wezwaniach do zapłaty znacznie dłuższy termin na spłatę zaległego zobowiązania, niż 14 - dniowy termin przewidziany w art. 75c ust.1 ustawy prawo bankowe;

3/ art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 230 kpc oraz w zw. z art. 231 kpc polegające na ich niezastosowaniu i uznaniu okoliczności wymagalności roszczenia za nieudowodnione w następstwie nieuznania przez Sąd I instancji skuteczności złożonego przez powoda oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytowej, poprzez stwierdzenie, że nie została zrealizowana procedura upominawcza określona w art. 75c ustawy prawo bankowe, podczas gdy w rzeczywistości procedura ta została wypełniona przed skierowaniem do pozwanego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy;

II/ naruszenie przepisów prawa materialnego ti.:

1/ art. 89 kc poprzez przyjęcie, że powód nie złożył pozwanemu skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...) z dnia 28.03.2017 r., ponieważ dokonane było ono z zastrzeżeniem warunku zawieszającego, podczas gdy dopuszczalne jest dokonanie czynności prawnej pod warunkiem potestatywnym dającym stronie pozwanej możliwość kontynuacji umowy kredytowej na dotychczasowych warunkach, a tym samym uniknięcia wypowiedzenia umowy pożyczki i skutku w postaci wymagalności całości zobowiązania,

2/ art. 75 ust. 1 w zw. z art. 75 c ust. 1 i 2 ustawy Prawo Bankowe poprzez przyjęcie, że połączenie w jednym piśmie wezwania do uregulowania należności i jednocześnie przyjęcie, że stanowi ono wypowiedzenie umowy czyni oświadczenie o wypowiedzeniu bezskutecznym, podczas gdy przedmiotowe wypowiedzenie zawiera wszystkie informacje wymagane przez powyższe przepisy ustawy - Prawo Bankowe, które nie wprowadzają wymogu skierowania do pożyczkobiorcy dwóch odrębnych pism tj. wezwania do zapłaty wraz z wnioskiem o restrukturyzację zadłużenia i wypowiedzenia umowy;

3/ art. 75 w związku z art. 75 c ustawy Prawo Bankowe poprzez przyjęcie, że nie zamieszczenie wezwania do zapłaty w 14 dniowym terminie w piśmie Banku do pozwanego poprzedzającym wypowiedzenie umowy (ostateczne wezwanie

do zapłaty z dnia 29.04.2018 r.), a umieszczenie w nim wezwania do zapłaty w terminie 7 dniowym stanowi naruszenie procedury upominawczej ustanowionej w art. 75c ustawy prawo bankowe powodujące nieważność oświadczenia Banku o wypowiedzeniu umowy, podczas gdy procedura z art. 75 c ustawy Prawo Bankowe została dochowana poprzez skierowanie do pozwanego w okresie niemal 3 miesięcy pism: ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 29.04.2018 r., wezwania do zapłaty z dnia 4.04.2018 r. oraz pisma informującego o zaległości z dnia 8.03.2018 r. a także wypowiedzenia umowy z dnia 30.05.2018 r., ustawa prawo bankowe nie stanowi zaś o niemożliwości zastosowania procedury upominawczej rozłożonej w czasie na okres dłuższy niż 14 dni, a także nie przewiduje sankcji w postaci nieważności wypowiedzenia umowy w przypadku niezastosowania procedury upominawczej.

Na tej podstawie wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa co do kwoty 197.000,83 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest nieuzasadniona. Sąd w pełni podziela przedstawione powyżej zarówno ustalenia faktyczne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, uznając je za własne.

Zgodnie z art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Kognicja sądu apelacyjnego obejmuje zatem „rozpoznanie sprawy” i to w taki sposób, w jaki mógł i powinien to uczynić sąd pierwszej instancji. Podstawowym założeniem postępowania apelacyjnego jest bowiem dążenie do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia, opartego na materiale zebranym przez sąd I instancji i sąd odwoławczy, który musi samodzielnie ocenić całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem faktów z zakresu notoryjności powszechnej i urzędowej, faktów przyznaných lub niezaprzeczonych a także domniemań prawnych.

W systemie dwuinstancyjnego rozpoznawania spraw cywilnych, w żywotnym interesie ustrojowym leży to, aby orzeczenia wydawane przez sąd drugiej instancji gwarantowały trafność i słuszność rozstrzygnięcia, czyli jego zgodność z prawem materialnym oraz poczuciem sprawiedliwości, temu służy m. in. szeroka swoboda jurysdykcyjna tego sądu odwoławczego (por. uzasadnienie uchwały 7 Sędziów z 31.01.2008 III CZP 49/07 OSN 2008 nr.6 poz. 55 której nadano moc zasady prawnej).

W wywiezionej apelacji skarżący zarzucił zarówno naruszenie przez Sąd orzekający przepisów prawa procesowego jak i przepisów prawa materialnego. W sytuacji, w której skarżący podważa zasadność zaskarżonego orzeczenia, powołując się zarówno na naruszenie prawa materialnego jak i przepisów procedury, w pierwszej kolejności wymaga rozważenia zarzut naruszenia przepisów procesowych, bowiem zarzut naruszenia prawa materialnego może być właściwie oceniony na tle prawidłowo ustalonego przez sąd stanu faktycznego. Należy jedynie podkreślić, że ustalenia faktyczne zostały dokonane w granicach swobodnej, a nie dowolnej oceny dowodów w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c.

Należy zatem stwierdzić, iż skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c. wymaga nie polemiki, lecz wskazania, że Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd doniosłości (wadze) poszczególnych dowodów, ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu pierwszej instancji. Nie może też odnieść skutku w ramach zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc – co szczególnie jaskrawo występuje w apelacji powoda - forsowanie odmiennych skutków prawnych jakie zdaniem apelującego wypływają z danych czynności okoliczności faktycznych, jak np. ustalonej treści umowy czy treści pism kierowanych do drugiej strony.

Kwestionowanie znaczenia prawnego podjętych czynności prawnych powinno odbywać się w ramach zarzutu naruszenia art. 65 § 1 i 2 kc dotyczącego zasad wykładni oświadczeń woli. Tymczasem apelacja powoda nie zawiera zarzutu naruszenia tego przepisu.

Jedynie dla porządku należy stwierdzić, że w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty powoda w tym kontekście co do naruszenia art. 233 § 1 kpc nie mają żadnego merytorycznego uzasadnienia. Sąd I instancji dokonał bowiem ustaleń w zakresie samego brzmienia umowy jak i pism powoda kierowanych do pozwanego zgodnie z treścią dokumentów, które nie były w żaden sposób kwestionowane.

Wobec postawienia w apelacji zarzutu naruszenia prawa materialnego, tj.: art. 89 k.c., art. 75 ust. 1 w zw. z art. 75c ust. 1 i 2 oraz art. 75 w zw. z art. 75 c ustawy Prawo bankowe oraz § 9 ust. 3 umowy o kredyt konsolidacyjny nr (...) z dnia 3 lutego 2017 r. przez ich błędną wykładnię istota sporu na obecnym etapie postępowania sprowadza się do oceny, czy połączenie w jednym piśmie wezwania do zapłaty zaległej części kredytu w terminie 14 dni roboczych wraz z informacją o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację kredytu z jednoczesnym wypowiedzeniem na wypadek nieskorzystania z uprawnienia do złożenia wniosku czyni oświadczenie o wypowiedzeniu umowy nieskutecznym.

Sąd Apelacyjny - w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę - podziela stanowisko Sądu Okręgowego, co do interpretacji warunkowego wypowiedzenia umowy przez powoda (pismo z 30.05.2018r) w świetle art. 75 c ustawy Prawo bankowe, z tym, że uzupełnia argumentację o skutki wynikające z treści łączącej strony umowy zawarte w § 9 ust. 3 (k.29), w szczególności mając na uwadze następującą regulację:

„Wypowiedzenie umowy poprzedzone jest wezwaniem do zapłaty przewidzianym w art. 75 c ustawy Prawo bankowe, tj. wezwaniem kredytobiorcy do dokonania spłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania wezwania (...). Jeżeli należności nie zostaną uregulowane w całości w wyznaczonym terminie, jak również w sytuacji w której złożony przez Kredytobiorcę wniosek o restrukturyzację zadłużenia zostanie odrzucony, Bank ma prawo wypowiedzieć umowę o kredyt”.

Treść przywołanego § 9 ust. 3 umowy z dnia 28 marca 2017 roku wykładana także literalnie, wskazuje, że dokonanie skutecznego wypowiedzenia umowy wymaga uprzedniego skierowania do dłużnika, wezwania do zapłaty. Dłużnik zobowiązany jest do uregulowania zaległości w terminie 14 dni od otrzymania wezwania. Dopiero wtedy, po bezskutecznym upływie tego terminu, bank jest uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu.

Sposób wypowiedzenia umowy kredytu zastosowany przez powodowy bank byłby niewątpliwie dopuszczalny w sytuacji, w której umowa kredytu przewidywałaby taką procedurę wypowiedzenia umowy. Gdyby umowa nie zawierała szczegółowych postanowień w tej materii zasłaby konieczność rozstrzygnięcia spornej kwestii teoretycznej na którą powołuje się apelacja.

W sytuacji, w której umowa kredytu wyraźnie wskazywała na odmienny sposób wypowiedzenia, niż ten dokonany przez powoda należy uznać, iż wypowiedzenie umowy było nieskuteczne.

W świetle art. 65 § 2 k.c. za prawnie wiążące należy uznać jego znaczenie ustalone według obiektywnego wzorca wykładni. Przyczyna powyższego rozstrzygnięcia – potrzeba ochrony adresata – przemawia za tym, aby było to znaczenie, które jest dostępne dla adresata przy założeniu, jak się określa w piśmiennictwie, starannych z jego strony zabiegów interpretacyjnych, tylko bowiem zaufanie adresata do znaczenia będącego wynikiem jego starannych zabiegów interpretacyjnych zasługuje na ochronę. Potwierdza to zawarty w art. 65 § 1 k.c. nakaz tłumaczenia oświadczenia woli tak, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współzycia społecznego i ustalone zwyczaje. Ustalając powyższe znaczenie oświadczenia woli wyrażonego za pomocą słów należy wyjść od jego sensu wynikającego z reguł językowych, przy czym w pierwszej kolejności należy uwzględnić reguły o regionalnym zasięgu lub środowiskowe, w tym także ustalone zwyczaje co do posługiwania się określonymi zwrotami przez środowisko lub grupę zawodową, do której należą strony, a dopiero potem reguły o ogólnym zasięgu (powszechne reguły danego języka). Trzeba przy tym mieć na względzie jednak nie tylko interpretowany zwrot,

ale i jego kontekst, czyli pozostałe elementy wypowiedzi, której jest on składnikiem. W związku z tym nie można przyjąć takiego znaczenia interpretowanego zwrotu, który pozostawałby w sprzeczności z pozostałymi składnikami wypowiedzi, kłóciłoby się to bowiem z założeniem o racjonalnym działaniu uczestników obrotu prawnego, na którym zasadza się funkcja oświadczenia woli jako regulatora stosunków cywilnoprawnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2004 r., V CK 670/03, OSNC 2005/9/62).

Przedstawione stanowisko czyni drugorzędny rozstrzygnięcie teoretycznego sporu, czy prawo polskie w ogóle dopuszcza warunkowe wypowiedzenie umowy, co i tak nie rozstrzyga sprawy, gdyż taką możliwość należałoby jeszcze odnieść do konkretnych okoliczności sprawy w tym do uwzględnienia relacji łączących konsumenta z przedsiębiorcą jakim jest bank. Rozważania te byłyby konieczne, gdyby strony nie uregulowały tej kwestii w umowie. Nie ulega wątpliwości, że strony mogły w ramach zasady swobody umów określonej w art. 353¹ k.c. uregulować w sposób bardziej korzystny dla konsumenta umowy - przez większą przejrzystość i podkreślenie zachowania chronologii czynności - uregulować sposób wypowiedzenia umowy kredytowej.

Zatem to nie złamanie ogólnych zasad prawa, ale niedotrzymanie warunków umowy decyduje w niniejszej sprawie o oddaleniu powództwa.

Sądowi Apelacyjnemu znane jest stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uzasadnieniu postanowienia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2013 r., III CZP 85/12 (OSNC 2013 Nr 11, poz. 132), w którym został wyrażony pogląd, iż dopuszczalne jest, co do zasady, dokonanie czynności prawnej zawierającej zastrzeżenie, że jej skutek zależy od skorzystania z uprawnienia lub woli wykonującego zobowiązanie, a zdarzenie zależne od zachowania strony może polegać na spełnieniu lub niespełnieniu świadczenia. Zastrzeżenie to podlega ocenie na podstawie art. 353(1) k.c., z uwzględnieniem normatywnej konstrukcji warunku określonej w art. 89 k.c. Nie została wyłączona także dopuszczalność zastrzeżenia warunku także w jednostronnej czynności prawnej obejmującej wypowiedzenie umowy. Orzeczenie to jednak zostało wydane w innych okolicznościach sporu. W realiach niniejszej sprawy w realiach łączących bank z konsumentem należy wymagać od banku dokładnego przestrzegania postanowień umowy w tym zachowania chronologii podejmowanych czynności.

Z tych względów Sąd Apelacyjny podziela dominujący w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Sądów Apelacyjnych pogląd zgodny z którym za niedopuszczalne należy uznać złożenie jednostronnego oświadczenia woli, które kształtuje sytuację prawną innego podmiotu z zastrzeżeniem warunku. Jednostronne oświadczenia woli wywierające z chwilą ich złożenia innej osobie wpływ na jej stosunki majątkowe z reguły nie powinny być dokonywane z zastrzeżeniem warunku; ochrona prawna interesów tej osoby (zwłaszcza konsumenta) wymaga, aby zakres skuteczności takich oświadczeń był od razu oznaczony. Tym samym w świetle art. 89 k.c. właściwość czynności prawnej jakim jest wypowiedzenie umowy sprzeciwia się dopuszczalności dokonania jej z zastrzeżeniem warunku. Połączenie w jednym piśmie wypowiedzenia i wskazania, że zapłata zaległości spowoduje ustanie skuteczności prawnej wypowiedzenia w istocie czyni iluzorycznym postępowanie upominawcze uregulowane w art. 75 c ustawy Prawo bankowe, a wypowiedzenie umowy niejednoznaczny (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z 29.04.2009r, II CSK 614/08 oraz z dnia 9.09.2016r, II CSK 750/15).

W świetle przytoczonej argumentacji Sąd nie naruszył prawa materialnego w zakresie podniesionych w apelacji zarzutów.

Nieskuteczność wypowiedzenia oznacza brak postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, co zmienia radykalnie roszczenie powoda, zwłaszcza co do wysokości. Powód nie podniósł twierdzeń faktycznych pozwalających przyjąć inną datę wypowiedzenia umowy i nie sformułował żądania co do częściowego uwzględnienia powództwa w zakresie rat wymagalnych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, przy takiej podstawie faktycznej powództwa, kiedy powód domaga się zapłaty całej kwoty w związku z postawieniem reszty niespłaconego kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, to tak skonstruowane roszczenie nie odnosi się do żądania zapłaty bieżących rat, których termin płatności wynika z harmonogramu

przyjętego w umowie kredytowej (art. 321 k.p.c.), gdyż przy tak sformułowanym żądaniu pozwu, żądanie zapłaty bieżących rat w ocenie Sadu Apelacyjnego nie było objęte zarówno żądaniem, a w konsekwencji rozstrzygnięciem w niniejszej sprawie.

W zaistniałej sytuacji oddalenie powództwa w niniejszej sprawie nie zamyka powodowi drogi do domagania się zapłaty bieżących rat kredytu w terminach wymagalności określonych dla poszczególnych rat w umowie kredytowej, czy rozważenia ponownego (prawidłowego) wypowiedzenia umowy.

Mając powyższe na uwadze apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono jak w pkt 2 sentencji według zasady odpowiedzialności za wynik postępowania określonej w art. 98 § 1 k.p.c., a co do wysokości odnośnie zwrotu kosztów zastępstwa, zgodnie ze stawkami określonymi w § 2 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 05.11.2015 r. poz. 1804; zm. Dz.U. z 12.10.2016 r. poz. 1667).

SSA Paweł Czepiel SSA Józef Wąsik SSA Marek Boniecki